

SOLIDARITEIT
NAVORSINGSINSTITUUT

BANKKOSTEVERSLAG

2023

'n Vergelykende ontleding van die
koste van persoonlike transaksierekening
by vyf Suid-Afrikaanse banke

Theuns du Buisson

Januarie 2023

VRYWARING

Geen deel van hierdie verslag is bedoel as amptelike finansiële advies aan enige individu of groep nie. Solidariteit en/of verwante organisasies of instellings aanvaar geen verantwoordelikheid vir die wyse waarop enige deel van hierdie verslag gebruik word nie.

Ofskoon alles moontlik gedoen is om inligting wat deur banke in hulle prysliteratuur verskaf is akkuraat oor te dra, kon daar moontlik foute ingesluit het in die transkripsie en/of vertolking van die data. Daarbenewens werk banke gereeld hulle kostestrukture by. Solidariteit en/of verwante organisasies of instellings waarborg nie die akkuraatheid van die data nie en aanvaar geen verantwoordelikheid vir enige gevolge wat onakkurate data moontlik kan hê nie.

Inhoudsopgawe

Inleiding	4
1. Metode en vergelyking van transaksieprofiel.....	4
1.1 Lae inkomste en taamlik basiese bankbehoefte.....	6
1.2 Suiwer aanlyn bankbehoefte.....	7
1.3 Middelklasinkomste en gesofistikeerde bankbehoefte.....	7
1.4 Hoërmiddelklasinkomste en gesofistikeerde bankbehoefte.....	8
2. Uitsonderlike kostes soos Saswitch-fooi en onmiddellike oorbetalings na rekeninge by ander banke.....	10
3. Rentekoerse van spaarprodukte.....	11
Aanhangsel A – Bykomende inligting oor metode en benadering	12

Inleiding

Soos verlede jaar, reik ons vanjaar weer die Solidariteit Bankkosteverslag aan die begin van die jaar uit. Die transaksielyste is weer aangepas, dié keer deur 'n nuwe kategorie by te voeg vir suiwer aanlyn bankdienste. Dit is by alle banke moontlik om só sake te doen, maar dit is nie by almal ewe goedkoop nie. Omdat takke nie in daardie afdeling ter sprake is nie, plaas dit die aanlyn banke op gelyke voet met die tradisionele banke.

Die oogmerk van hierdie verslag is nie om kommentaar te lewer op Suid-Afrikaanse banke of om bankkoste te kritiseer nie. Die doel is eerder om aan gebruikers 'n blik te gee op die opsies van transaksierekening wat die grootste banke in Suid-Afrika hulle bied. Dit is ook belangrik om in ag te neem dat elke verbruiker se behoeftes verskil en dat spesifieke transaksies vinnig die individu se ervaring met 'n bank se kostestruktuur kan verander.

Die vyf banke wat die kern van die bankkosteverslag vorm, is oudergewoonte Absa, FNB, Standard Bank, Nedbank en Capitec. In die afdeling oor aanlyn bankdienste word daar ook 'n blik gewerp op die nuwe banke, naamlik Bank Zero, Tymebank en Discovery Bank.

As 'n ekstra onderwerp in vanjaar se verslag is die rentekoerse wat banke op hul spaarrekeninge bied bespreek.

1. Metode en vergelyking van transaksieprofiel

Solidariteit se jaarlikse bankkosteverslag ontleed slegs gewone transaksieprofiel – rekeninge wat vir enige lid van die publiek beskikbaar is. Dit beteken dat rekeninge vir die jeug, studente, bejaardes en spesifieke geloofsgroepe en private bankrekeninge nie gedek word nie. Dit sluit ook nie, tensy dit die enigste in die kategorie is wat deur 'n spesifieke bank aangebied word, rekeninge in waar minimum of maksimum maandelikse inkomste gespesifiseer word nie. Sommige rekeninge wat nie volledige bankdienste dek nie, soos wat byvoorbeeld nie debietorders toelaat nie, is hiervan uitgesluit. Die koste van kredietgeriewe – in die vorm van kredietkaarte, oortrokke fasiliteite, voertuigfinansiering, huislenings en persoonlike lenings – word gevolglik ook nie deur die verslag gedek nie. By van die bondelrekeninge wat op die hoërinkomstegroepe gerig is, word sulke dienste, of afslag daartoe, in die pakket ingesluit. 'n Nuwe tendens by verskeie bondelrekeninge is ook om lewensversekering of toegang tot goedkoop selfoondata in te sluit. Hierdie toegevoegde waarde word ook nie in die verslag bespreek nie. Verbruikers moet daarom seker maak dat hulle weet waarvoor hulle alles betaal en probeer om so veel as moontlik waarde uit hulle pakkette te kry.

Die transaksieprofiel vir vanjaar is aangepas van vorige profiel om die veranderende verbruikerstendense weer te gee. Dit bevat minder kontanttransaksies en meer debietorders as in die verlede en transaksies wat volkome deur banke se aanlyn dienste en toepassings vervang is, soos saldonavrae, is verwyder. Om die goedkoopste moontlike transaksie-opsies weer te gee, is boodskappe aan begunstigdes aangepas om, waar beskikbaar, e-poskennisgewings eerder as SMS'e weer te gee, omdat eersgenoemde gewoonlik gratis is. SMS-kennisgewings is ook na transaksiekennisgewings verander, omdat verskeie banke die opsie bied om kennisgewings gratis deur die bank se selfoontoepassing te ontvang.

	12 transaksies	17 transaksies	14 aanlyn transaksies	25 transaksies	30 transaksies
Maandelikse administrasiegelde	1	1	1	1	1
Stuur geld onder R500	1	1	1	2	3
Trek kontant by verkooppunt	2	2	0	2	2
Trek by eie kitsbank (R500)	0	1	0	1	1
Trek by eie kitsbank (R1 000)	0	0	0	1	2
Trek by eie kitsbank (R1 500)	0	0	0	1	1
Saldonavraag by eie kitsbank	1	1	0	1	1
Transaksiekennisgewing	12	17	0	25	30
Koop voorafbetaalde lugtyd	1	2	2	2	2
Internetbankbetaling	2	3	5	5	6
Begunstigde kennisgewing	2	3	0	5	6
Geskeduleerde betaling (intern)	1	1	0	1	1
Geskeduleerde betaling (ekstern)	1	1	0	1	1
Debietorder (intern)	2	3	0	4	5
Debietorder (ekstern)	2	3	5	4	5

Hoewel sommige banke inkomstevlakke vir verskillende rekeninge voorskryf, is die gebruikersprofiel nie volgens inkomstevlak saamgestel nie, maar eerder volgens die aantal transaksies vir elke profiel. Die aantal transaksies wat elke gebruiker in 'n gegewe maand doen, behoort met inkomstevlakke ooreen te stem – goedkoper bankrekeninge word dus by lae transaksieprofiel gebruik en duurder bankrekeninge by hoër profiel. Hoewel dit na raming die koste-effektiefste rekening vir die voorgestelde kategorie sal wees, is elke verbruiker se behoeftes uniek en kan daar uitsonderings op hierdie riglyn wees.

Soos in die verlede is die transaksierekening saamgestel aan die hand van riglyne wat ooreenstem met die besparingswenke wat banke op hulle webwerwe en in promosiemateriaal verskaf. Hierdie riglyne sluit in:

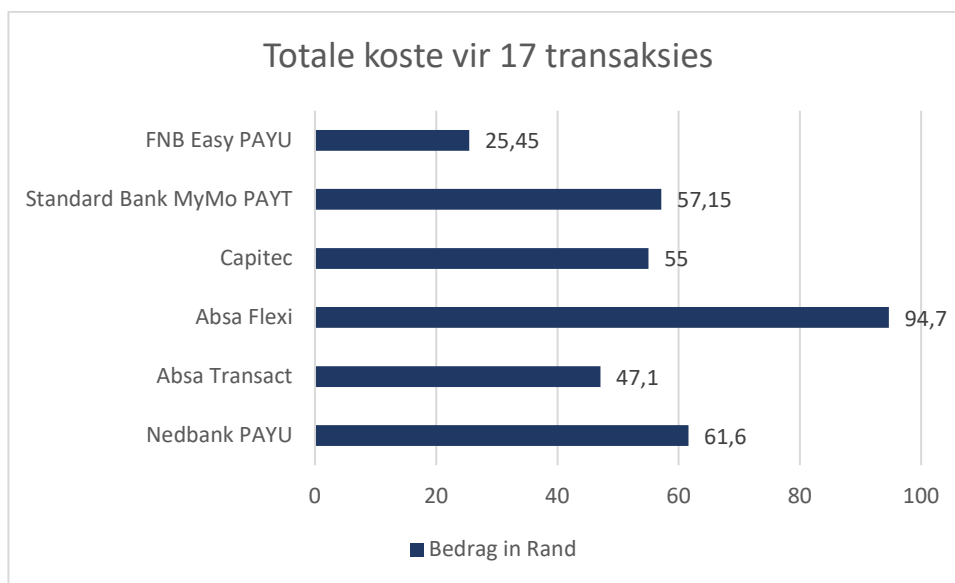
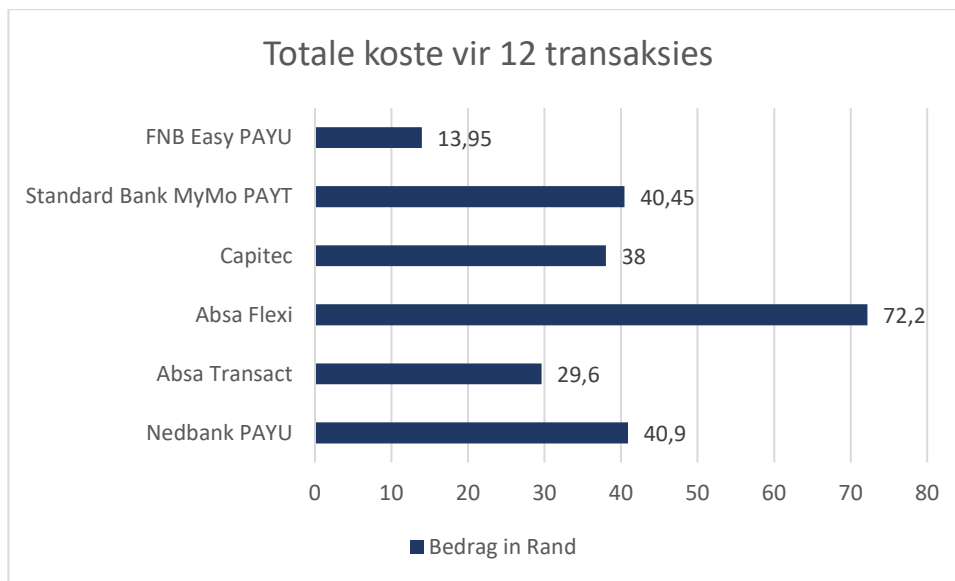
- min kontantonttrekkings, geen kontantdeposito's en geen tjeks nie;
- min of geen kontant by kitsbanke nie, eerder by winkeltoonbanke;
- geen fisiese besoeke aan 'n tak nie – eerder internetbankdienste;
- waar aankope, soos lugtydaankope, gedoen word, word dit via aanlyn platforms gedoen;
- die gebruik van selfoontoepassingkennisgewings eerder as SMS-kennisgewings, sowel as e-pos eerder as SMS-kennisgewings wanneer dit aan begunstigdes gestuur word.

Hierna volg 'n vergelyking van die maandelikse bankkoste van gebruikers met verskillende gebruikersprofiel, by verskillende banke en met 'n transaksierekening wat die geskikste is vir die profiel. Die rekeninge en opsies wat in die verslag gedek word, is opgedeel in die volgende vier kategorieë. Hierdie vier kategorieë is dieselfde as die kategorieë in vorige jare se verslae, met die toevoeging van suiwer aanlyn bankdienste.

1. Rekeninge wat bemark word aan mense met 'n lae inkomste en taamlik basiese bankbehoefte (profiel met 12 en 17 transaksies per maand).
2. Rekeninge wat, ongeag hoe dit bemark word, slegs vir aanlyn transaksies gebruik word (14 kontantvrye en kontakvrye transaksies).
3. Rekeninge wat bemark word aan mense met 'n middelklasinkomste en gesofistikeerde bankbehoefte (profiel met 25 transaksies per maand).
4. Rekeninge wat bemark word aan mense met 'n hoërmiddelklasinkomste en gesofistikeerde bankbehoefte (profiel met 30 transaksies per maand).

Hieronder volg 'n grafiese opsomming van die verskillende kategorieë tesame met 'n meer gedetailleerde ontleding van die opsies in die verskillende kategorieë.

1.1 Lae inkomste en taamlik basiese bankbehoefes

Absa het hul goedkoper rekeninge ook laat kwalifiseer vir hul beloningsprogramme, anders as in vorige jare toe slegs bondelrekeninge gekwalifiseer het. Om vir die Absa Transact-rekening te kwalifiseer moet maandelikse inkomste laer as R3 000 wees. Sou dit oorskry word, word die rekening na die Flexi-rekening opgradeer, wat 'n vaste maandelikse koste van R40 voor transaksies het. Die Absa Flexi-rekening is ook een van baie min rekeninge waar gelde gehef word vir kaartaankope in winkels. Dit word nie in ons transaksielys aangedui nie, omdat dit oral anders gratis is.

Die FNB Easy PAYU-rekening bied een gratis eWallet-betaling per maand aan. Dit is ook kenmerkend van FNB se waarde-aanbod, omdat hulle verreweg die meeste gratis transaksies bied.

Hierdie groot aantal gratis transaksies wat FNB aanbied, sit hulle gemaklik in die eerste plek in albei transaksielyste in hierdie kategorie. Die Absa Transact-rekening, verlede jaar se wenner, is in die tweede plek.

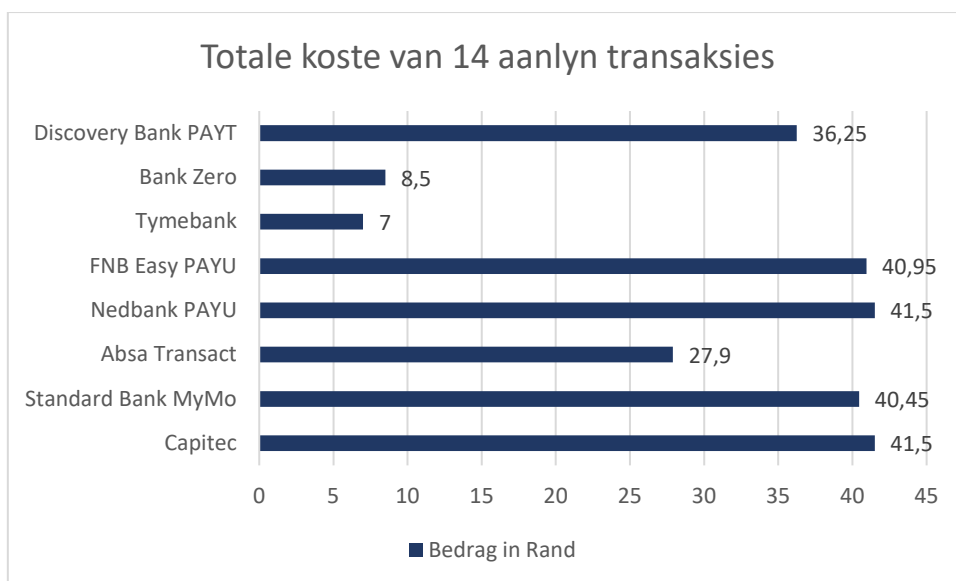
Hoewel Capitec steeds die enigste bank in hierdie kategorie is wat rente aanbied op hul transaksierekening, sou 'n rekening wat 'n saldo van R5 000 handhaaf se koste steeds R10 meer wees as 'n FNB Easy PAYU-rekening wat dieselfde 17 transaksies doen.

1.2 Suiwer aanlyn bankbehoefte

In hierdie afdeling word aangeneem dat geen kontanttransaksies gedoen word nie. Die transaksies sluit slegs digitale transaksies en die maandelikse administrasiegelde in en daar word aangeneem dat alle debietorders en internetbankbetalings ekstern is, om die nuwe banke op gelyke voet met tradisionele banke te plaas.

Die groot bepaler van die wenner is die aantal transaksies wat geen koste dra nie. In hierdie geval is Tymebank 'n kortkop voor Bank Zero. In albei banke se geval is die enigste transaksie op ons lys wat 'n koste het, die stuur van kontant na 'n selfoonnommer. Waar daar ook verskille is, soos by ander banke, is by die koste wat gehef word vir kitsbanktransaksies by ander banke, sowel as die koste vir onmiddellike oorbetalings na rekeninge by ander banke. Dit word later in die verslag bespreek.

Vir kliënte wat geen behoefte aan fisiese takke het nie, is hierdie banke dus ideaal. Die kosteverskil spreek vanself.

1.3 Middelklasinkomste en gesofistikeerde bankbehoefte

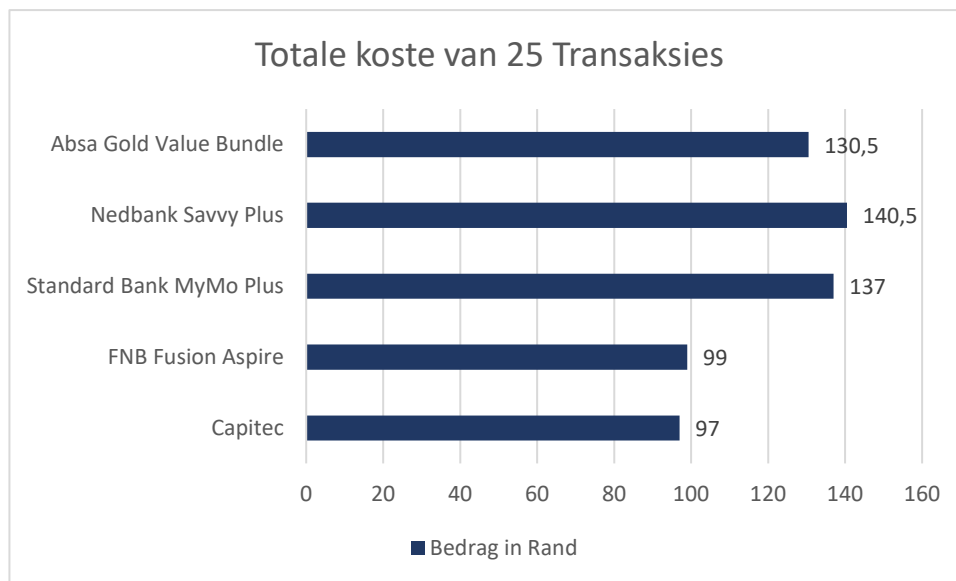
Die transaksieprofiel met 25 transaksies per maand word vir hierdie vergelyking gebruik.

Hierdie kategorie bevat banke se vlagskiprekening – die rekeninge wat aan die kernkliëntebasis bemark word. Afgesien van Capitec kwalifiseer rekeninge in hierdie kategorie almal vir die banke se onderskeie lojaliteitsprogramme. Dit sluit ook ander vorme van toegevoegde waarde in, soos gekoppelde kredietkaarte, versekering teen afslag, toegang tot lughawesitkamers en ander pakkette wat hemelsbreed van bank tot bank verskil. Hoewel Capitec nie so 'n uitgebreide lojaliteitsprogram het nie, is hulle tog ingesluit omdat hulle heelwat kliënte in hierdie verbruikersgroep het.

Absa bied 50% afslag op die maandelikse gelde van R115 vir die Gold-pakket aan, sou h mens se eggenoot ook so h rekening hê, of as h minimum saldo van R30 000 gehandhaaf word. R4 000 se kontantonttrekkings of geld wat via Cashsend gestuur word, word ook in die pakket ingesluit. Daarom tel slegs een van die kontanttransaksies, met h totale koste van R12,50. Indien hierdie transaksie eerder by h winkeltoonbank plaasvind, sal dit ook gratis wees.

FNB se Fusion Aspire-rekening bied ook 50% afslag op die maandelikse gelde van R99 aan as h eggenoot dieselfde rekening het. Al die transaksies op ons lys word by die maandelikse bedrag van R99 ingesluit. FNB bied ook dieselfde rekening, met effens verskillende waardetoevoegings, onder die Aspire Current Account aan, ten bedrae van R105.

Standard Bank se MyMo Plus-rekening bied R3 000 se gratis kontanttransaksies by kitsbanke, sowel as gratis onttrekkings by winkeltoonbanke. Dit is ook genoeg om die koste vir kontanttransaksies in ons lys vry te spring.

In hierdie afdeling sou Capitec weereens die wenner wees as dit suiwer op koste beoordeel word.

Wanneer daar egter na die groter aanbieding van die onderskeie rekeninge gekyk word, styg FNB se Fusion Aspire-rekening ver bo die ander uit, met h koste van R99. Wat dit veral besonders maak, is dat dit die rekening se maandelikse gelde is. Alle ander transaksies word daarby ingesluit. Sou h mens dus nog transaksies doen, buiten die meeste kontanttransaksies, sal die koste steeds R99 bly.

Die ander rekeninge in hierdie kategorie wat relatief kompetend is, is Absa se Gold Value Bundle, met h koste van R130,50, Standard Bank se MyMo Plus-rekening, met h totale koste van R137 en Nedbank se totale koste beloop 140,50.

1.4 Hoërmiddelklasinkomste en gesofistikeerde bankbehoefte

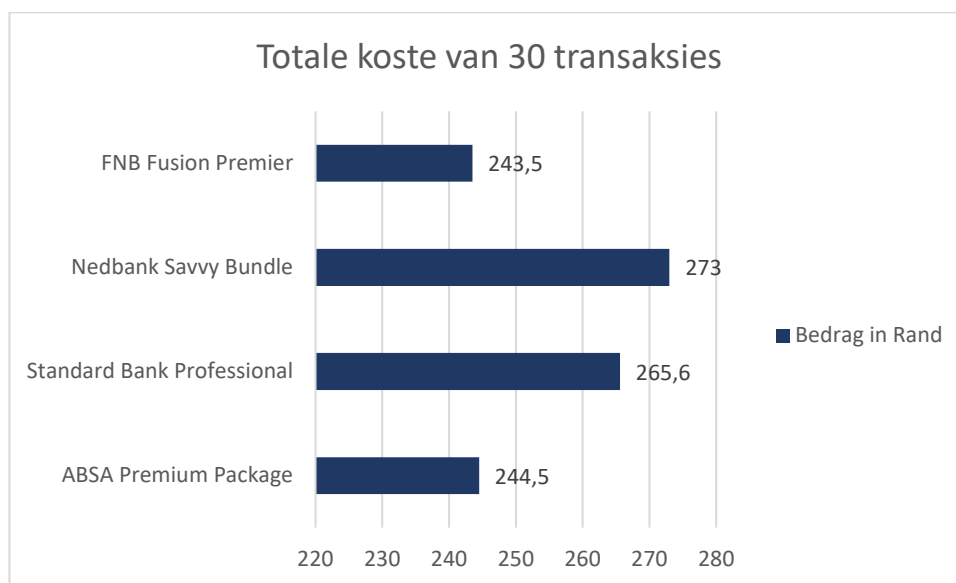
Die gebruikersprofiel met 30 transaksies per maand word vir hierdie vergelyking gebruik. Rekeninge in hierdie kategorie is veel meer gefokus op toegevoegde waarde en beloningsprogramme as suiwer op koste. Die doel van ons verslag is egter om koste te vergelyk, en verbruikers word dus aangemoedig om te kyk of die toegevoegde waarde die ekstra koste regverdig.

Hoewel koste waarskynlik nie die grootste faktor is vir gebruikers in hierdie kategorie nie, is dit steeds nuttig om dit te oorweeg alvorens ander faktore in ag geneem word. Ander faktore is dinge soos hoe besig die bank is as 'n mens gereeld talle moet besoek, dienste soos 24-uur-toegang tot bankiers en die beloningsprogram, asook toegang tot lughawesitkamers, gekoppelde kredietkaarte en huislenings, sowel as afslag vir getroude paartjies.

Soos met die Gold-rekening bied die Absa Premium Package ook 50% afslag aan op die maandelikse gelde van R229. Die pakket sluit genoeg gratis kontant- en Cashsend-transaksies in om alles in ons transaksies te dek.

FNB bied ook 50% afslag aan as 'n eggenoot dieselfde rekening het, sowel as gratis maandelikse bankdienste vir kinders onder 25. Hulle bied ook tot soveel as 100% afslag aan op die maandelikse gelde as 'n saldo van meer as R500 000 in FNB se onderskeie produkte belê word. Soos met hul Aspire-rekening, dek die maandelikse gelde by die Premier Fusion-rekening alle transaksies op ons lys.

Standard Bank bied gratis kontantonttrekkings tot R10 000 by hul kitsbanke en verdere onbeperkte onttrekkings by winkeltoonbanke aan.

Soos in die vorige afdeling is die bepalende faktor hier die aantal gratis transaksies wat aangebied word. FNB is dan ook, om daardie rede, die wenner in hierdie kategorie, met 'n totale koste van R243,50. Soos met hul Fusion Aspire-rekening word bykans alles op ons transaksies in hul maandelikse administrasiefooi van R230 ingesluit. Die uitsondering is een eWallet transaksie. Daar word twee ingesluit.

Byna dieselfde geld vir Absa se Premium Package, wat net-net verloor met 'n koste van R244,50. As lugtydaankope op hierdie rekening gratis was, sou dit FNB uitgestof het.

2. Uitsonderlike koste soos Saswitch-gelde en onmiddellike oorbetalings na rekeninge by ander banke

Vir hierdie vergelyking is die rekeninge wat aan banke se kernkliëntebasis bemark word gebruik. Dit kan wissel van rekening tot rekening. Omdat dit transaksies is wat nie gereeld deur almal gedoen word nie maar wat wel noemenswaardige verskille tussen banke toon, is daar besluit om dit in 'n aparte afdeling in die verslag in te sluit. Sommige rekeninge bied ook enkele onttrekkings by ander banke se kitsbanke aan. Bank Zero beloof onmiddellike betalings as 'n reël en hef daarom nie gelde vir onmiddellike oorbetalings nie. Discovery Gold bied vier gratis kitsbanktransaksies aan voor die onderstaande gelde gehef word.

Saswitch-koste	R500	R1 000	R2 000
Capitec	10	10	20
Absa	22,5	35	60
Nedbank	17,5	34	57
Standard Bank	11	22	44
FNB	23,5	35	58
Tyme Bank	10	10	10
Bank Zero	9	9	18
Discovery Gold	16,25	27,5	45

Onmiddellike Oorbetaling	R500	R2 000	R5 000
Capitec	7,5	7,5	7,5
Absa	10	10	49
Standard Bank	10	10	50
Nedbank	10	10	49
FNB	45	45	45
Tyme Bank	7	14	35
Discovery Gold	5	10	25

3. Rentekoerse van spaarprodukte

Hierdie afdeling handel oor spaarrekeninge wat vinnig en maklik oopgemaak word en dikwels gekoppel is aan transaksierekeninge. Dit word dikwels "goalsaves" of "savings pockets" genoem. Verskeie banke pas die rentekoers aan, afhangend van hoeveel kontant daar in die rekening is. Vir ons doeleindes het ons gekyk na 'n koers wat binne 'n maksimum tydperk van ses maande met 'n bedrag van kleiner as R5 000 behaal kan word. Slegs rekeninge waarvan al die kontant binne 'n dag onttrek kan word, is oorweeg. Vastetermyn- of kennisrekeninge word dus nie hier oorweeg nie. Hoewel belastingvrye spaarrekeninge in sommige gevalle aan hierdie reëls voldoen, is daar besluit om dit nie in te sluit nie, omdat die belastingvoordeel verlore sou gaan as geld voortydig onttrek word.

Tymebank bied die beste rentekoers, met 7%, wat verander na 8% as 'n mens se salaris ook in 'n Tymebank-rekening inbetaal word. Absa is in die tweede plek met 'n koers van 6,1%, gevolg deur Bank Zero en FNB, wat albei 'n koers van 6,05% aanbied. Alle koerse is nominaal.

	Rentekoers
Capitec	3,5
Absa	6,1
Standard Bank	5,1
Nedbank	6
FNB	6,05
Tyme Bank	7*
Discovery Gold	4,5
Bank Zero	6,05

Aanhangsel A – Bykomende inligting oor metode en benadering

Hierdie is die finale en korrekte weergawe van die Solidariteit Bankkosteverlag 2023.

Die doel van hierdie studie is nie om kommentaar te lewer op die feit dat Suid-Afrikaanse banke gelde hef of om dit te kritiseer nie. Bankgelde as 'n direkte meganisme om die koste van transaksiebankdienste te verhaal, is nie noodwendig slegter as indirekte meganismes soos om die koste van krediet te gebruik om transaksiebankdienste te kruissubsidieer nie. Hierdie verslag is net 'n vergelyking van die verskillende opsies wat tot die beskikking van Suid-Afrikaanse houers van transaksierekening is.

Die bron van inligting vir hierdie vergelyking tussen verskillende bankrekeninge is die banke se eie webwerwe.

Die gebruik van die banke se webwerwe was 'n manier om alle banke gelyk te behandel met betrekking tot die akkuraatheid en duidelikheid van hulle webwerwe en die akkuraatheid en konsekwentheid van die inligting wat aan die publiek verskaf word. Die inligting wat in die vergelyking gebruik is, is dus dieselfde inligting wat tot die algemene publiek se beskikking is.

Dwarsdeur die verslag is daar gepoog om die jongste inligting te gebruik en om dit akkuraat oor te dra. Die inligting is van die elektroniese brosjures op die banke se webwerwe verkry toe elke bank aan die einde van 2022 sy koste vir 2023 aangekondig het, en dit is verder nagegaan om seker te maak dat enige latere veranderinge in ag geneem is. Geringe onakkuraathede kon by die oordrag van inligting ingesluit het, hoewel daar deurgaans na akkuraatheid gestrewe is. Om hierdie redes kan die inligting in hierdie verslag nie noodwendig as 'n presiese weerspieëling beskou word van wat op die staat van 'n bankkliënt met enige van die verskillende rekeninge sal verskyn nie. Daar kon dalk veranderinge gekom het na voltooiing van die verslag, die webwerwe en elektroniese brosjures kan dalk foutiewe inligting bevat, en foute kon ingesluit het met die transkribering en/of vertolking van korrekte data.

Die vyf grootste banke in Suid-Afrika wat transaksierekening aanbied, sowel as aanlyn banke wat die algemene publiek as kliënte teiken, is by hierdie verslag ingesluit. Daar bestaan verskeie ander handelsbanke, koöperatiewe banke en nie-bankverskaffers van finansiële dienste wat meeding met die agt banke wat hier vergelyk is. Die meeste van hierdie instellings het egter 'n klein geografiese voetspoor, bied net beperkte dienste aan of fokus net op beperkte marksegmente. Om hierdie redes is net bogenoemde agt instellings by hierdie ontleding ingesluit.

Slegs die koste van transaksierekening is vergelyk. Produkte soos beleggingsrekeninge, huislenings, voertuigfinansiering of besigheidsrekening is nie bestudeer nie omdat die koerse en tariewe wat met sulke dienste geassosieer word, in groter mate van persoonlike omstandighede en eienskappe afhang en nie so gestandaardiseer soos die koste van transaksierekening is nie. Nog 'n rede hoekom kredietfasiliteite nie in die vergelyking gebruik is nie, is dat dit nie doenlik is om 'n statiese vergelyking van die groot aantal verskillende opsies, kombinasies, rentevrye tydperke en rentekoerse wat beskikbaar is, te tref nie.

Uitsonderlike gelde soos vir die vervanging van verlore kaarte of vooruitgedateerde tjeks wat geweier word, is nie by die ontleding ingesluit nie. Die insluiting van sulke gelde, wat die meeste kliënte selde teenkom, sal die maandelikse kosteprofiel verwing.

Die verslag sluit nie rekeninge vir kinders, studente, ouer mense, pensioenarisse of spesifieke geloofsgroepe in nie. Die meeste banke het rekeninge wat net vir hierdie groepe beskikbaar is en wat gewoonlik goedkoper is. Jonger en ouer mense moet dus die moeite doen om by banke navraag te doen oor produkte wat spesifiek vir hulle ontwerp is. Hierdie produkte is dikwels bykans kostevry.